

**ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อเจตคติการอ่านและการใช้
ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ¹**

Effects of Reading Promotion Activities on Reading Attitudes and Library
Usage among Fifth Grade Students at Srinakharinwirot University Prasarnmit
Demonstration School (Elementary)

ปิยะรัตน์ งามประดับ ²

Piyarat Ngampradab

แววตา เตชาทวีวรรณ ³

Wawta Techataweewan

แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์ ⁴

Jaemjan Sriarunrasmee

¹ บทความจากปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มศว ประจำปีการศึกษา 2561; Article from Master's thesis in Information Studies, financial support by the Graduate School of Srinakharinwirot University in academic year 2018

² นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Master's degree student in Information Studies, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: beat_013@hotmail.com

³ ป.ร.ด., รองศาสตราจารย์ โปรแกรมสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Ph.D., Associate Professor, Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: walta@g.swu.ac.th

⁴ ด.ด., ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: Ph.D., Department of Educational Technology Faculty of Education, Srinakharinwirot University, E-mail: jaemjan@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบเจตคติการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเจตคติการอ่าน แบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุด และแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) My Library 2) เรื่องนี้...น่าอ่าน และ 3) บันทึกเล่มโปรดของฉัน การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2561 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2562 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า ผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติการอ่านสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการใช้ห้องสมุดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกัน

Abstract

This research aims to compare reading attitudes and library usage among fifth grade students of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary) before and after attending the reading promotion activities using quasi experimental research. The sample group consisted of thirty fifth-grade students in one classroom, studying in the second semester of the 2018 academic year and selected by the purposive sampling approach. The research tools were reading attitudes questionnaire, library usage record form and reading promotion activity plans which consisted of the following three activities: 1) My Library; 2) This story ... worth reading; and 3) Save my favorite books. The data were collected from July 2018 to February 2019. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation and testing the hypothesis by using a dependent t-test. The results revealed that the use of reading promotion activities caused the reading attitudes of the fifth-grade students were higher than before attending activities at a statistically significant level of .05. Their library usage behavior before and after participation in reading promotion activities were not different.

คำสำคัญ: กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เจตคติการอ่าน การใช้ห้องสมุด นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Keywords: Reading promotion activities, Reading attitudes, Library usage, Elementary students

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ผู้คนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ ประกอบกับเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้จำนวนข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล เผยแพร่ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง รวมทั้งช่องทางการสื่อสารข้อมูลมีความหลากหลายมากขึ้น เหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ข้อมูลข่าวสารกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมอย่างรู้เท่าทัน เครื่องมือที่ช่วยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคคลที่สำคัญ คือ การอ่าน ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ทักษะทางภาษา

นอกเหนือจากการฟัง การพูด และการเขียน ที่บุคคลต้องหมั่นฝึกฝนอยู่เสมอตามโอกาส วัย และประสบการณ์ เนื่องจาก การอ่านช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จนกลายเป็นความรู้และก่อให้เกิดปัญญาที่จะสร้างผลงานหรือตัดสินใจปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม ดังนั้น การพัฒนาการอ่านจึงควรเริ่มจากวัยเด็ก ซึ่งความสามารถในการอ่านของเด็กเกิดจากการพัฒนาการของสมองที่เกิดขึ้นตามวัย รวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม (Kittipong Maskasame, 2009) วัยเด็กจึงเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังให้มินิรักการอ่านด้วยการกระตุ้นให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistical Office, 2016, pp. 21-30) พบว่า คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีอัตราการอ่านหนังสือลดลงจากร้อยละ 81.8 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 77.7 หรือลดลงร้อยละ 4.1 โดยมีอัตราการอ่านลดลงทุกกลุ่มวัย ได้แก่ กลุ่มวัยเด็ก (6-14 ปี) และกลุ่มเยาวชน (15-24 ปี) มีอัตราการอ่านใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 90.7 และ 89.6 รองลงมา คือ กลุ่มวัยทำงาน (25-59 ปี) และต่ำสุด คือ กลุ่มวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 79.1 และ 52.8 ตามลำดับ) ใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ย 66 นาทีต่อวัน มีการใช้บริการห้องสมุดด้วยการยืมหรือไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด เพียงร้อยละ 12.9 โดยผู้อ่านหนังสือไปใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนหรือสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 8.9) รองลงมา คือ ห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือชุมชน (ร้อยละ 3.5) และห้องสมุดอื่น ๆ (ร้อยละ 0.5) แรงจูงใจในการอ่านส่วนใหญ่มาจากตนเองรักการอ่าน มีถึงร้อยละ 73.3 รองลงมา คือ ได้รับแรงจูงใจมาจากบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวยุติและครูอาจารย์ ส่งเสริมให้รักการอ่าน (ร้อยละ 20.8-24.0) ส่วนการรณรงค์ให้รักการอ่านเป็นแรงจูงใจเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 10.4) สำหรับประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่ไม่อ่านหนังสือมีร้อยละ 23.3 โดยสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ คือ ขอบตู่โทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 41.9 รองลงมา คือ ไม่ชอบหรือไม่สนใจอ่านหนังสือ ร้อยละ 24.8 ไม่มีเวลาอ่านร้อยละ 24.6 อ่านหนังสือไม่ออกร้อยละ 20.6 สายตาไม่ดีร้อยละ 19.3 และอ่านไม่คล่องร้อยละ 12.2 ผลสำรวจข้างต้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะวัยเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน และสามารถอ่านหนังสือออก ให้เด็กเห็นความสำคัญและประโยชน์ของอ่าน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้พื้นฐานคือ ห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน (Wirawan Wannatho, 2005, p. 6) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาให้เด็กใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในอันที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนตั้งแต่เยาว์วัยจนเติบโตเป็นนักอ่านที่มีคุณภาพ ห้องสมุดจึงต้องคิดกลยุทธ์ในการดึงดูดการเข้าใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน รวมทั้งสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดความคิดว่าหนังสือทุกเล่มมีคุณค่าและการอ่านเป็นเรื่องที่สนุก ห้องสมุดไม่ใช่เป็นเพียงที่เก็บหนังสือที่รอผู้ใช้ แต่ต้องมีกิจกรรมกระตุ้นการใช้ห้องสมุดโดยผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งมีการดำเนินงานแตกต่างกันตามประเภท ขนาด และสภาพแวดล้อม แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง งานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเป็นครั้งคราว เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านและสนใจใช้บริการของห้องสมุดมากขึ้น (Kulab Punlainak, 2014, p. 182) โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีหลากหลายรูปแบบ จากงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สำรวจพบ ได้แก่ กิจกรรมเร้าจักขุประสาท พบว่า กิจกรรมเร้าจักขุประสาทที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน คือ การจัดนิทรรศการ การจัดแสดงหนังสือใหม่ นิทรรศการการจัดแสดงภาพ และการจัดแสดงหนังสือที่ชนะการประกวดหรือได้รับรางวัล ได้แก่ งานวิจัยของจิราวรรณ อารยัน (Chirawan Arayan, 2013) ฐิติยา เนตรวงษ์ (Titiya Netwong, 2015) และวัยวุฒิ อยู่เนติ (Waiyawut Yoonisil, 2016) กิจกรรมเร้าโสตและจักขุประสาท พบว่า กิจกรรมเร้าโสตและจักขุประสาทที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน คือ กิจกรรมแนะนำหนังสือโดยการเล่าเรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของฟูลโคและลี (Fulco & Lee, 2010) การแบ่งปันประสบการณ์การอ่านของครูและนักเรียน ได้แก่ งานวิจัยของหวาง (Huang, 2015) การเล่าเรื่องโดยมีภาพประกอบ ได้แก่ งานวิจัยของจารุณี การี (Jarunee Karee, 2011) และชัยภพ เสรีผล (Chaipob

Seripon, 2007) และการใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ งานวิจัยของรีสซ์ (Reis, 2001) กิจกรรมที่ใช้ทักษะการเขียน พบว่า กิจกรรมที่ใช้ทักษะการเขียนที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน คือ กิจกรรมการเขียนบันทึกการอ่าน ได้แก่ งานวิจัยของสมฤดี แยมขจร (Somrudee Yamkachorn, 2010) และเสาวรักษ์ หอมมาก (Saowalak Hommak, 2010) กิจกรรมที่มีการปฏิบัติหรือแข่งขัน พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติหรือแข่งขันที่ใช้เพื่อส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด คือ เกมจับคู่ เกมตามหาขุมทรัพย์ เกมต่อคำ การแข่งขันตอบปัญหาและการประกวดยอดนักอ่าน ได้แก่ งานวิจัยของอัญชัญ อภิชนพงศกร (Anchan Apichonpongsakorn, 2010) ส่วนงานวิจัยของหวัง (Wang, 2013) มีการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) ในการสร้างเกมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นอกจากนี้จากงานวิจัยที่สำรวจพบว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น ได้แก่ งานวิจัยของฟูโลคและลี (Fulco & Lee, 2010) รีสซ์ (Reis, 2001) ฐิติยา เนตรวงษ์ (Titiya Netwong, 2015) สมฤดี แยมขจร (Somrudee Yamkachorn, 2010) เสาวรักษ์ หอมมาก (Saowalak Hommak, 2010) และอัญชัญ อภิชนพงศกร (Anchan Apichonpongsakorn, 2010)

โรงเรียนสาธิต เป็นต้นแบบทางการศึกษาและการวิจัย จัดตั้งขึ้นภายใต้การดูแลของคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการทางการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ในการสอนสาธิตการสอนวิจัย ทดลองด้านการเรียนการสอน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและเป็นโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพให้แก่บัณฑิต และนำนวัตกรรมมาใช้สำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียนสาธิต ดังนั้นโรงเรียนสาธิตจึงเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นเด็กที่มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มีคุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนสาธิต ได้รับการคาดหวังว่าเป็นโรงเรียนที่สามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพพร้อมที่จะต่อยอดในระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้นไป (Phakapun Intakaew, 2009, p. 4) การพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมทั้งวิชาการ นวัตกรรมและสังคมต้องอาศัยทุกภาคส่วนของโรงเรียนร่วมกันผลักดัน ห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญที่ให้นักเรียนพัฒนาความรู้ด้านวิชาการด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จะต่อยอดด้านวิชาการของนักเรียนต่อไป

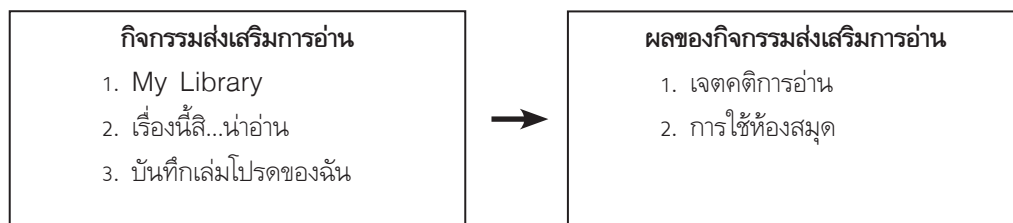
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีการพัฒนาห้องสมุดเพื่อยกระดับคุณภาพของห้องสมุด จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ทันสมัย เอื้อประโยชน์และประหยัดเวลาในการให้บริการ แต่ยังคงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาห้องสมุด ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเข้าใช้ห้องสมุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนสาธิต โดยพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน โดยกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผ่านพ้นการเรียนวิชาห้องสมุดมาเป็นเวลา 1 ปี และยังไม่มีปัญหาในการเตรียมตัวสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อ ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านและเข้าใช้ห้องสมุด สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) แบบ One group-Pretest-Posttest โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีเจตคติการอ่านทางบวกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) แบบ One group-Pretest-Posttest ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มี 8 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 240 คน กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน จากกลุ่มประชากรข้างต้น ซึ่งเป็นนักเรียนของห้องเรียนที่ใช้ห้องสมุดน้อยที่สุด โดยดูจากสถิติการเข้าห้องสมุดในรอบ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม 2561

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 รายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง ได้แก่

- 2.1 แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สารสำคัญ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม การวัดผลประเมินผล โดยกำหนดแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่

- 2.1.1 My Library เกมเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ได้แก่ เวลาทำการของห้องสมุด มารยาทการใช้ห้องสมุด ระเบียบการยืมหนังสือ และการจัดหมวดหมู่หนังสือ โดยแบ่งนักเรียนกลุ่มละ 4 คน เล่นเกม My Library ประกอบด้วยบอร์ดเกม การ์ดหนังสือ การ์ดมารยาท การ์ดคำถาม ตัวเดิน และลูกเต๋า ผู้เล่นจะต้องสะสมการ์ดหนังสือภายใต้กติกาที่กำหนด จนกว่าการ์ดหนังสือถูกใช้จนหมด โดยผู้เล่นที่มีการ์ดหนังสือสูงสุดเป็นผู้ชนะ

- 2.1.2 เรื่องนี้สิ...น่าอ่าน กิจกรรมแนะนำการอ่านหนังสือที่มีในห้องสมุด โดยจัดแสดงหนังสือใหม่และนำ

สนใจ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เหมาะสมต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการและ
บรรณนิทัศน์มีสื่อที่มัลติมีเดียแสดงบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ในห้องสมุด เพื่อกระตุ้นความสนใจการอ่านแก่นักเรียนและทำให้นักเรียน
ได้เลือกอ่านหนังสือที่หลากหลายตรงความสนใจของตนเอง

2.1.3 บันทึกล่มโปรดของฉัน กิจกรรมบันทึกการอ่านจากหนังสือที่มีให้บริการในห้องสมุดตามที่นักเรียน
ชื่นชอบและสนใจมากที่สุด จำนวน 1 เล่ม โดยบันทึกในแผ่นบันทึกการอ่าน ได้แก่ บรรณานุกรม สรุปใจความสำคัญจาก
เรื่อง สิ่งที่ได้รับจากการอ่าน และวาดภาพประกอบตามจินตนาการที่ได้รับจากหนังสือเล่มนั้น จากนั้นห้องสมุดจะนำผลงาน
บันทึกการอ่านของนักเรียนมาจัดนิทรรศการเพื่อเป็นตัวอย่างการอ่านแก่นักเรียนคนอื่น

2.2 แบบสอบถามเจตคติการอ่าน ข้อคำถามเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่ง
ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลอง ได้แก่ เพศ ผลการเรียน และความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน
เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เจตคติการอ่าน เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง
น้อย และน้อยที่สุด

2.3 แบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุด ประกอบด้วยรายการ 1) ชื่อ-นามสกุลนักเรียน 2) เลขประจำตัว 3) เลข
ที่ของนักเรียน 4) วันเดือนปี 5) จำนวนครั้งในการเข้าใช้ห้องสมุด (เนื่องจากนักเรียนมีการเข้าออกห้องสมุดบ่อยในการใช้
ห้องสมุดแต่ละครั้ง จึงนับเป็นการเข้าใช้ 1 ครั้ง ในแต่ละช่วงของวัน คือ ช่วงเช้า ช่วงกลางวัน และช่วงเย็น) และ 6) จำนวน
หนังสือที่ยืม (ตามระเบียบยืมได้ 2 เล่ม ต่อวัน)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย กระทำโดยนำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและแบบสอบถามเจตคติ
การอ่านเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และวรรณกรรมสำหรับเด็ก จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา
ความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 รวมทั้งแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมและ
ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบสอบถามเจตคติการอ่านไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน
30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ซึ่งถือว่ามีความสามารถนำไปเก็บ
ข้อมูลได้จริง ส่วนแบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุดตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 3 คน ซึ่งรวมผู้วิจัยที่เป็นบรรณารักษ์ด้วย ได้ร่วม
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุด โดยบันทึกสถิติในวันและเวลาเดียวกัน เป็นระยะเวลา 5 วัน
ผลการบันทึกข้อมูลตรงกัน แสดงว่าแบบบันทึกนี้สามารถเก็บข้อมูลได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายประถม) ซึ่งแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 3 ระยะ ได้แก่

3.1 ระยะที่ 1 ก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการใช้ห้องสมุดของกลุ่มทดลอง ในช่วงสามเดือนก่อน
การทดลอง (เว้นวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) ได้แก่ วันที่ 2 - 24 กรกฎาคม 2561, วันที่ 1 - 28 สิงหาคม
2561, วันที่ 3 - 6 กันยายน 2561 รวมระยะเวลา 40 วัน โดยบันทึกในแบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุด ส่วนข้อมูลเจตคติ
การอ่าน เก็บจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยพบกลุ่มทดลองครั้งแรกหรือคาบที่ 1 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ให้นักเรียนทำ
แบบสอบถามเจตคติการอ่าน

3.2 ระยะที่ 2 การทดลอง (Treatment) ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในช่วงโมงแนะแนว เวลา 14.40-
15.10 น. ใช้เวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ (คาบที่ 2 - 4) กิจกรรมในแต่ละคาบได้แก่ สัปดาห์ที่ 1 คาบที่ 2 กิจกรรม

My Library สัปดาห์ที่ 2 คาบที่ 3 กิจกรรม เรื่องนี้...น่าอ่าน และสัปดาห์ที่ 3 คาบที่ 4 กิจกรรม บันทึกเล่มโปรดของฉัน

3.3 ระยะที่ 3 หลังการทดลอง (Posttest) หลังจากสิ้นสุดการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเจตคติการอ่าน ในคาบที่ 5 โดยให้นักเรียนทำแบบสอบถามเจตคติการอ่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูล การใช้ห้องสมุดของกลุ่มทดลอง ในช่วงสามเดือนหลังการทดลอง (เว้นวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) คือ วันที่ 1 - 23 พฤศจิกายน 2561, วันที่ 7 - 31 มกราคม 2562, วันที่ 1 - 8 กุมภาพันธ์ 2562 รวมระยะเวลา 40 วัน โดยบันทึกในแบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุด

4. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการทดลองครั้งนี้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลอง ใช้สถิติค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 ข้อมูลแบบสอบถามเจตคติการอ่าน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test dependent วิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติการอ่านก่อนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง

4.3 ข้อมูลการใช้ห้องสมุด นำข้อมูลจากแบบบันทึกสถิติการใช้ห้องสมุดจากฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลห้องสมุดหนองแก้ว มานับคะแนนโดยให้คะแนนการเข้าใช้ห้องสมุด 1 ครั้งได้ 1 คะแนน และการยืมหนังสือ 1 เล่มให้ 1 คะแนน จากนั้นนำคะแนนรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test dependent วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดก่อนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 18 คน (ร้อยละ 60) มีผลการเรียนเกรดเฉลี่ย 4.00 จำนวน 16 คน (ร้อยละ 53.3) ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดต่อสัปดาห์ คือ ไม่เข้าใช้เลย จำนวน 11 คน (ร้อยละ 36.7)

2. ผลการเปรียบเทียบเจตคติการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติการอ่านทางบวกหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบเจตคติการอ่านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เจตคติการอ่านรายด้าน	ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน			หลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน			t	P
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล		
	1. ด้านความสนใจในการอ่าน	3.41	0.60	ปานกลาง	3.53	0.59		
2. ด้านความรู้สึกรักต่อการอ่าน	3.47	0.67	ปานกลาง	3.66	0.67	มาก	3.619	.001*
3. ด้านการใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ	3.17	0.61	ปานกลาง	3.33	0.59	ปานกลาง	2.926	.007*
4. ด้านการใช้บริการห้องสมุดโรงเรียน	3.50	0.76	ปานกลาง	3.65	0.75	มาก	2.520	.018*
5. ด้านประโยชน์ของการอ่าน	3.68	0.74	มาก	3.92	0.69	มาก	3.008	.005*
รวม	3.45	0.59	ปานกลาง	3.62	0.57	มาก	3.848	.001*

* $p < 0.05$

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการใช้ห้องสมุดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกัน หรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

คะแนนการใช้ห้องสมุด	จำนวนการเข้าห้องสมุด	จำนวนการยืมหนังสือ	รวม	N	\bar{X}	SD	t	P
ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	287	411	698	30	23.26	27.69	.599	.554
หลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	286	462	748	30	24.93	25.99		

* $p < 0.05$

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีเจตคติการอ่านทางบวกหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมาก คือ เกเรดเฉลี่ย 4.00 ย่อมเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านอยู่เป็นทุนเดิม แต่อาจเป็นการอ่านเฉพาะหนังสือหรือตำราเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเสมือนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านที่

หลากหลายนอกเหนือจากหนังสือหรือตำราเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้เปิดโลกทัศน์ ได้รับความรู้ใหม่นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน รวมทั้งเป็นการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน ตามบทบาทของโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ให้ความรู้ แต่โรงเรียนยังมีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังความอยากรู้และนิสัยในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน (Yauwalak Suwannkhae, 2003, p. 44) การจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงกระตุ้นหรือช่วยให้ก่อเกิดความอยากรู้ อยากเปิดหนังสืออ่าน เช่น กิจกรรมเรื่องนี้...น่าอ่าน เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ มากมายที่มีอยู่ในหนังสือ เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น เกิดความรู้สึกอยากอ่านเรื่องต่อไปเมื่ออ่านเรื่องแรกจบ จนรู้สึกว่าการอ่านเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เกิดความรู้สึกว่าหนังสือท้าทายให้อ่าน สามารถบันทึกให้คำวิจารณ์ ประเมินค่า ยกย่องเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ หรืออยากเขียนหนังสือทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่าน เหล่านี้ย่อมส่งเสริมเจตคติการอ่านทางบวกแก่นักเรียนได้ (Paipan Intanin, 2003, p. 131) นอกจากนี้กิจกรรมเรื่องนี้...น่าอ่าน มีการแนะนำหนังสือผ่านนิทรรศการ ซึ่งสร้างความสนใจการอ่านแก่นักเรียน ดังที่กิดานันท์ มลิทอง (Kidanan Malithong, 2001, p. 73) กล่าวว่า นิทรรศการถือเป็นสื่อการสอนประเภทกิจกรรมชนิดหนึ่ง มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสนใจ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วมและเรียนรู้ด้วยการดู ฟัง สัมผัส และจับต้อง นอกจากนี้ สุพรรณี วราทร (Supanee Varatorn, 2007) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการว่า การจัดนิทรรศการ อยู่ในประเภทกิจกรรมเข้าสัปดาห์และจัดบุปผาอย่างหนึ่งที่ชวนดูและฟังไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี เพราะมีทั้งภาพและเสียง ทำให้รู้จักหนังสือ และเกิดความสนใจต่อการอ่านหนังสือเล่มนั้น

นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการใช้แนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย ซึ่งส่งผลให้เจตคติการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นไปในทางบวก ดังนี้

1.1 เกม My Library เป็นประเภทบอร์ดเกมสำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ซึ่งในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดแบบเดิมเป็นแบบบรรยายโดยผู้สอน ทำให้ไม่น่าสนใจหรือสร้างความเบื่อหน่ายต่อการเรียน และอาจส่งผลกระทบต่อเจตคติทางลบต่อห้องสมุด เกม My Library ออกแบบโดยใช้หลักการเปลี่ยนเจตคติ 4 ขั้น ของสิทธิโชค วรานุสันติกุล (Sittichok Waranusantikul, 2003, p. 130) ได้แก่ ขั้นการสร้าง ความสนใจ โดยพัฒนาเกม My Library ในรูปแบบบอร์ดที่มีกติกาและการแข่งขันแพ้ชนะ เพื่อสร้างความน่าสนใจแก่เด็ก ดังเบญจรงค์ เทพทอง (Benjarong Theptong, 2017, p. 20) กล่าวว่า การใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนโดยเฉพาะเด็กเล็กที่มีกชอบการเล่น การเล่นเกมทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือรู้สึกว่าการกำลังถูกบังคับให้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง และ พรินส์กี (Prensky, 2001) กล่าวว่า เกมสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน เพราะเกมทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเล่น เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกมมีโครงสร้างและกฎกติกา ทำให้เกิดผลลัพธ์และผลตอบรับ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งเกมยังมีเป้าหมายเพื่อชัยชนะ ช่วยสร้างแรงจูงใจ มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่น ๆ ทำให้เกิดกลุ่มสังคม นอกจากนี้ นัยนา อรจนาท (Naiyana Ajanatorn, 2018, pp. 5-7) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกมเพื่อการเรียนรู้ว่า เกมเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ทำให้เกิดทักษะเชาว์ปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและศัพท์ต่าง ๆ ของห้องสมุดสามารถนำมาให้บริการเป็นมุมเกม จูงใจและเชิญชวนให้นักเรียนมาใช้บริการห้องสมุด และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนเกิดความสนใจเข้าร่วมเล่นเกมที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกฎกติกาต่าง ๆ จากคู่มือ จึงทำให้เข้าสู่ขั้นตอนที่ 2 คือ ขั้นทำความเข้าใจ ซึ่งวิธีเล่นเกมที่ง่ายและมีบรรณาธิการช่วยให้อ่านคำแนะนำขณะที่นักเรียนเล่นเกมแล้วเกิดข้อสงสัย ในเกมประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดแล้วก็ก่อให้เกิดการยอมรับ ซึ่งเป็นขั้นที่ 3 โดยนักเรียนเข้าใจในกติกาการเล่นแล้วสามารถเล่นเกมได้ด้วยตนเอง เกิดการยอมรับการเรียนรู้การใช้ห้องสมุดผ่านเกม และนำไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลงเจตคติ คือ ขั้นการจดจำ เกิดจากการออกแบบเกมให้มีการกระทำการซ้ำ ๆ จนกว่าจะมีผู้ชนะ ทำให้นักเรียนจดจำเรื่องการใช้ห้องสมุดที่เรียนรู้จากเกมและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อ

เข้าใช้ห้องสมุดในครั้งต่อไป รวมทั้งการเข้ามาค้นคว้าและอ่านหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

1.2 เรื่องนี้ลี...นำอ่าน เป็นกิจกรรมแนะนำหนังสือที่มีในห้องสมุด ในรูปแบบนิทรรศการทั้งแสดงเล่มจริงและสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งใช้ทฤษฎีความสนใจในการอ่านหนังสือ (Hearne, 2000; Yauwalak Suwannkhae, 2003) โดยหนังสือที่นำมาใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านผ่านการคัดเลือกและตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเขยาลักษณ์ สุวรรณแห (Yauwalak Suwannkhae, 2003, p. 46) กล่าวว่า การเลือกหนังสือสำหรับกิจกรรมการแนะนำหนังสือควรพิจารณาจากความสนใจในการอ่านของแต่ละวัย ซึ่งเด็กระดับประถมศึกษาที่มีความพร้อมในการอ่านและสนใจในการอ่านหนังสือหลายประเภท เป็นวัยค้นหาที่มีความอยากรู้อยากเห็น เด็กผู้หญิงจะชอบอ่านเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในบ้าน เด็กผู้ชายชอบเรื่องราวของการผจญภัย ชอบหนังสือเนื้อหาเชิงวิทยาศาสตร์ การเดินทาง ประวัติบุคคลต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กในวัยนี้จะชื่นชอบหนังสือการ์ตูนมากเป็นพิเศษ ส่วน เอิร์น (Hearne, 2000) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาตอนปลายหรืออายุ 9-12 ปี ว่า เด็กวัยนี้สามารถอ่านหนังสือได้หลากหลายประเภททั้งบันเทิงคดีและสารคดี ขึ้นอยู่กับความสนใจ แรงบันดาลใจและความสะดวกในการอ่านของเด็ก เนื้อหาหนังสือที่พวกเขาสนใจมีหลากหลายได้แก่ เรื่องตลก โศกนาฏกรรม ลึกลับ ความรัก การผจญภัย แฟนตาซี และเรื่องจริงตามธรรมชาติ ซึ่งเนื้อหาที่มีความยาวมากกว่าหนังสือของเด็กเล็ก แต่ยังไม่มากเท่ากับหนังสือของวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ดังนั้น กิจกรรมเรื่องนี้ลี...นำอ่าน จึงมีการแนะนำหนังสือจากทุกหมวดหมู่ตั้งแต่ 000-900 และหมวดเยาวชนที่เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กของห้องสมุด เช่น หนังสือบันเทิงคดี เรื่อง “รามเกียรติ์” เรื่อง “โสมรันเจ้าหนูเบสบอล” เรื่อง “หัวใจติดปลายนม” เป็นต้น และหนังสือสารคดี เช่น เรื่อง “100 เรื่องในหลวงของฉัน” เรื่อง “กรุงเทพฯน่ารู้” เรื่อง “30 วิถีเรียนเก่ง” เป็นต้น รวมทั้งหนังสือวิชาการความรู้สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่องรูปแบบการ์ตูนความรู้ เช่น เรื่อง “Why? เก่งสนทนาภาษาอังกฤษ” เรื่อง “คณิตศาสตร์ฉลาดเกินร้อย” เรื่อง “Science Quiz คำถามวิทยาศาสตร์พัฒนาสมองประถมปลาย” เป็นต้น โดยหนังสือที่แนะนำมีความยาวของเรื่องเหมาะสม ไม่น้อยหรือมากจนเกินไป ทำให้ตรงความสนใจของนักเรียนจึงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ กิจกรรมเรื่องนี้ลี...นำอ่าน มีการใช้สื่อมัลติมีเดียในการแนะนำหนังสือ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลจึงสร้างความสนใจและร่วมมือในกิจกรรมด้วยดี สอดคล้อง เอียน (Ian, 2014) นักการศึกษาและเทคโนโลยี ที่กล่าวว่า นักเรียนในยุคดิจิทัลชอบการได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็วจากสื่อมัลติมีเดียหลาย ๆ แหล่ง ชอบข้อมูลที่เป็นภาพ เสียง และวิดีโอ มากกว่าข้อความ รวมทั้งข้อมูลมัลติมีเดียที่เชื่อมโยงได้หลายมิติ กิจกรรมเรื่องนี้ลี...นำอ่าน ใช้สื่อมัลติมีเดียทั้งภาพประกอบ ภาพเคลื่อนไหว และเสียงดนตรี ในการแนะนำหนังสือและแสดงบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดและให้นักเรียนเลือกหมวดหมู่ของหนังสือที่ตนเองสนใจ สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเลือกอ่านหนังสือที่ตรงความสนใจของตนเอง

1.3 บันทึกเล่มโปรดของฉัน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยการต่อยอดการอ่านหนังสือ ซึ่งช่วยพัฒนานิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน จึงนำเทคนิค SQ3R มาใช้เพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (Robinson, 1978) ได้แก่ ขั้นการสำรวจ (Survey) คือ การอ่านแบบสำรวจหรือคร่าว ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมและขอบเขตของเนื้อหา ของหนังสือ ช่วยให้ทราบว่าสิ่งที่จะอ่านต่อไปนี้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการอ่านของตนหรือไม่ กิจกรรมนี้จึงให้นักเรียนเป็นผู้เลือกหนังสือที่ตนเองมีความชื่นชอบและสนใจต้องการอ่าน ตามชื่อกิจกรรมที่ว่า “บันทึกเล่มโปรดของฉัน” เมื่อนักเรียนเลือกหนังสือที่ตนเองต้องการได้แล้ว จากนั้นนำมาสู่ขั้นการตั้งคำถาม (Question) คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยใช้ประเด็นคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไปและอย่างไร การตั้งคำถามช่วยให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี ขั้นต่อมาคือขั้นการอ่าน (Read) นักเรียนต้องอ่านตั้งแต่ต้นจบจน เพื่อหาคำตอบที่ได้ตั้งคำถามไว้แล้วในขั้นที่ 2 เมื่อนักเรียนได้อ่านเนื้อหาจนจบแล้ว จะเข้าสู่ขั้นการจดจำ (Recite) ให้นักเรียนพยายามตอบคำถามโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง และเขียนบันทึกลงในแผ่นบันทึกการอ่าน การเขียนบันทึกเป็นการเรียบเรียงความรู้ที่ได้จากการอ่านเพื่อเตือนความจำ หรือเก็บไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในภายหลัง ส่วนขั้นสุดท้าย คือ ขั้นการทบทวน (Review)

เป็นขั้นการอ่านเพื่อทบทวนว่าความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านนั้นถูกต้องเพียงใด อ่านทบทวนบันทึกก็ให้แน่ใจว่าเข้าใจสิ่งที่อ่านและเขียน รวมทั้งการพยายามนำความรู้ความคิดที่ได้ออกมาใช้หรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นอกจากนี้การอ่านและมีกิจกรรมต่อยอดจากการอ่านทำให้แก้ปัญหาการอ่านของนักเรียน เพราะสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนขาดนิสัยรักการอ่าน คือ ปัญหาด้านการอ่าน บางคนอ่านได้แต่จวนแต่ไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถสรุปใจความสำคัญได้ หรืออ่านแล้วไม่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากความรู้เดิม เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการฝึกทักษะการอ่าน (Srirat Jengkhinchan, 1999, p. 21) ซึ่งกิจกรรมบันทึกเล่มโปรดของฉันทช่วยเสริมทักษะและแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนได้

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเริสซ์ (Reis, 2001) หวาง (Huang, 2015) ไช่มุก เหล่าสุนทร (Kaimuk Laosunthara, 2007) จิราวรรณ อารยัน (Chirawan Arayan, 2013). จารุณี การี (Jarunee Karee, 2011) ชัยภพ เสรีพล (Chaipob Seripon, 2007) วิฑิตยา เนตรวงษ์ (Titiya Netwong, 2015) เสาวรักษ์ หอมมาก (Saowalak Hommak, 2010) และวิญจุฑา อยู่ในคิล (Waiyawut Yoonisil, 2016) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายรูปแบบและเลือกหนังสือที่ใช้ในกิจกรรมการอ่านเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ได้แก่ การจัดนิทรรศการ และกิจกรรมแนะนำหนังสือ ส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของหวัง (Wang, 2013) และงานวิจัยของอัญชัญ อภิชนพงศกร (Anchan Apichonpongsakorn, 2010) ที่พัฒนาเกมส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด ซึ่งพบว่าเกมสามารถสร้างความสนใจการอ่านและเห็นความสำคัญของการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของฟูโลคและลี (Fulco & Lee, 2010) สมฤดี แยมขจร (Somrudee Yamkachorn, 2010) เสาวรักษ์ หอมมาก (Saowalak Hommak, 2010) และอัญชัญ อภิชนพงศกร (Anchan Apichonpongsakorn, 2010) ที่พบว่า กิจกรรมบันทึกการอ่าน ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านสูงขึ้น นักเรียนมีการเขียนสรุปบทสนมุดบันทึกได้เป็นอย่างดี

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีการใช้ห้องสมุดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดลองนี้จัดกระทำขึ้นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนนี้เริ่มเดือนตุลาคม (ช่วงทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน) ถึงเดือนพฤศจิกายน (ช่วงเก็บข้อมูลสถิติการใช้ห้องสมุด) และเว้นเดือนธันวาคม ทางโรงเรียนกำหนดให้เป็นช่วงปิดเทอมและการจัดกิจกรรมกีฬาสาธิตสามัคคี โดยเริ่มการเรียนการสอนอีกครั้งในเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2562 ส่งผลให้การกระตุ้นการอ่านขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านใช้ระยะเวลาเพียงสั้น ๆ อาจไม่สร้างความประทับใจแก่นักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้นักเรียนใช้เวลาในการเรียนและทำกิจกรรมอื่นของโรงเรียนมากกว่าการเข้าใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิญจุฑา อยู่ในคิล (Waiyawut Yoonisil, 2016) พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเจตคติของนักเรียนต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่กระทำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และใช้ระยะเวลาจนสร้างความคุ้นเคยหรือพฤติกรรมใหม่แก่นักเรียน รวมทั้งงานวิจัยของไช่มุก เหล่าสุนทร (Kaimuk Laosunthara, 2007) พบว่า ปัญหาการไม่มีเวลาของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนในชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. กิจกรรม My Library เป็นกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุด โดยพัฒนาในรูปแบบบอร์ดเกม สามารถกระตุ้นความสนใจ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดได้ดี ดังนั้นบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรมานำเกมมาใช้โดยเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมกติกาที่เกี่ยวข้องกับระเบียบการใช้ห้องสมุด การจัดทรัพยากรห้องสมุด และอื่น ๆ ที่สำคัญ ซึ่งประยุกต์เกมนี้ได้ตามสภาพแวดล้อมและบริบทของแต่ละห้องสมุด

2. กิจกรรมเรื่องนี้...น่าอ่าน เป็นกิจกรรมแนะนำหนังสือโดยใช้สื่อมัลติมีเดียในการนำเสนอ และทฤษฎีความสนใจในการอ่านของนักเรียน ที่สามารถช่วยสร้างให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรนำกิจกรรมนี้มาใช้ในการแนะแนวทางการอ่านให้กับนักเรียนตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงวัย

3. กิจกรรมบันทึกลืมโปรดของฉัน เป็นกิจกรรมที่สานต่อจากการอ่าน ให้นักเรียนรู้จักการเขียนสรุปเรื่องอย่างมีขั้นตอน อาจารย์ผู้สอน ควรนำกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษา ค้นคว้า หรือ การเรียนแบบโครงงาน ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนมีการอ่านที่หลากหลายจนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนและโครงงานได้

4. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายรูปแบบแก่นักเรียนทุกระดับชั้น โดยพิจารณาจัดตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละช่วงวัย ที่มีความสนใจการอ่านแตกต่างกัน นอกจากนี้ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นความสนใจและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของห้องสมุดโรงเรียนแก่นักเรียน

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน เพื่อจัดสรรเวลาหรือตารางสอน บุคลากร และงบประมาณแก่ห้องสมุดโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีการจัดอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเนื่องจากในแต่ละภาคการศึกษาทางโรงเรียนมีกิจกรรมและระยะเวลาการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนสำหรับนักเรียนระดับอื่นนอกเหนือจากระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษา

3. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในด้านอื่นนอกเหนือจากเจตคติการอ่านและการใช้ห้องสมุด เช่น ประเภทหรือเนื้อหาของหนังสือ สื่อที่อ่าน แหล่งที่อ่าน ความถี่ในการอ่าน วิธีการอ่าน เวลาในการอ่าน เป็นต้น

4. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและเชิงลึกสามารถนำมาพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนในแต่ละกลุ่มหรือรายบุคคลได้

5. ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลในการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Anchan Apichonpongsakorn. (2010). *The development for the promotion of prathomsuksa 4 reading skill activities in Chumchon Wat Prasartsit School (Sripommin), Dumnuernsaduak, Ratchaburi Educational Service Area 2* (Master's thesis). Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand. (In Thai)
- Benjarong Theptong. (2017). *Music route: Educational game to enhance the note reading skills for primary school students in grade six at Wat Yairom School* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. (In Thai)

- Chaipob Seripon. (2007). *Reading promotion activities at St. Stephen's International School* (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Chirawan Arayan. (2013). *Reading promotion activities management of school librarians in Pathumthani province* (Master's thesis). Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Fulco, C., & Lee, D. (2010, December). Read like a demon: Football heroes promoting reading to primary school students. *Australasian Public Libraries and Information Services*, 23(4). Retrieved from <https://www.questia.com/library/journal/1G1-245393027/read-like-a-demon-football-heroes-promoting-reading>
- Hearne, B. G. (2000). *Choosing books for children: A commonsense guide*. Urbana, Ill: University of Illinois Press.
- Huang, H. C. (2015). The relevant factors in promoting reading activities in elementary schools. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 4(2), 62-70.
- Ian, J. (2014). *Understanding the digital generation: Learning attribute*. Paper presented at the TK Forum2014, Bangkok, Thailand.
- Jarunee Karee. (2011). *Children members' needs for reading promotion activities at Thailand Knowledge Park Yala* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Kaimuk Laosunthara. (2007). *The need for reading promotion activities for students at Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary)* (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Kidanan Malithong. (2001). *Teaching and training materials: from basic media to digital media*. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Kittipong Maskasame. (2009). Reading-related skills in children. *Thai Journal of Pediatrics*, 48(1), 1-18. (In Thai)
- Kulab Punlainak. (2014). *Kan patibatngan nai hongsamut rongrian* [Working in the school library] (3rd ed.). Bangkok: Suweeriyasan. (In Thai)
- Naiyana Ajanatorn. (2018). Toys and games for reading promotion. *Research and Development Journal, Loei Rajabhat University*, 13(43), 5-7. (In Thai)
- National Statistical Office. (2016). *The 2015 survey on reading of Thai population*. Bangkok: Author. (In Thai)
- Paipan Intanin. (2003). *Promotion of reading*. Chonburi: Burapha University. (In Thai)
- Phakapun Intakaew. (2009). *A Knowledge management model for the demonstration school group* (Doctoral dissertation). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Prensky, M. (2001). *Digital game-based learning*. New York, NY: McGraw-Hill.

-
- Reis, A. A. (2001). *Singing a story: Exploring the effects of music-based reading activities on emergent readers*. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/219932592?accountid=44800>
- Robinson, F. (1978). *Effective study* (6th ed.). New York: Harper&Row.
- Saowalak Hommak. (2010). *Kan phatthana kan damnoen ngan kitchakam songsoem kan an nai rongrian Ban Nong Phue, Amphoe Nong Han, Changwat Udon Thani* [Development of reading promotion activities in Ban Nong Phue School, Nong Han, Udon Thani]. (Master's thesis). Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand. (In Thai)
- Sittichok Waranusantikul. (2003). *Social psychology*. Bangkok: SE-EDUCATION. (In Thai)
- Somrudee Yamkachorn. (2010). *Comparing the attitude on reading of mathayom suksa 2 students at Patumwan demonstration school, Srinakharinwirot University by participation in promotion reading activities 3 model* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Srirat Jengkhinchan. (1999). *Kan an lae kan sang nisai rakKan an* [Reading and creating reading habits]. Bangkok: Thai Watana Panich. (In Thai)
- Supanee Varatorn. (2007). *Chuan dek thai hai pen nak an (2)* [Inviting Thai children to become readers (2)]. Bangkok: Thailand Knowledge Park. (In Thai)
- Titiya Netwong. (2015). *Development of reading promotion activities model to enhance reading habit and life skill to health mind and body for early childhood*. Bangkok: Faculty of Sciences and Technology, Suan Dusit University. (In Thai)
- Waiyawut Yoonisil. (2016). The effectiveness of “Reading Modeling” based on the “Integrating concept of the mentor induces mentees” concept: A longitudinal study on reading promotion for young children and youth in Bangkok school. *Journal of research and curriculum development*, 6(1), 138-162. (In Thai)
- Wang, Y. S. (2013). Interactive augmented reality game for enhancing library instruction in elementary schools. In *the 2013 IEEE 37th Annual Computer Software and Applications Conference Workshops* (pp. 391-396). Retrieved from <https://ieeexplore.ieee.org/document/6605822>
- Wirawan Wannatho. (2005). *Kan jad kitjakam hongsamud* [Library activities]. Bangkok: Bhannakij 1991. (In Thai)
- Yauwalak Suwannkhae. (2003). Children and reading. *Academic Services Journal*, 14(3), 44-46. (In Thai)